

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA FILOZOFIE

LEOPARDIHO SKEPTICIZMUS

Bakalárska práca

Študijný program: Taliansky jazyk a kultúra

Školiace pracovisko: Katedra Romanistiky

Školiteľ: prof.PhDr.Pavol Koprda, CSc.

NITRA 2012

Daniela Porubánová

Abstrakt

Porubanová Daniela, Leopardiho skepticizmus (Bakalárska práca). Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre. Fakulta filozofie. Katedra romanistiky. Školiteľ: PhDr. Pavol Koprda CSc. Stupeň kvalifikácie (Bakalárska práca) – Nitra; F.F. UKF, 39s.

Cieľom mojej práce bolo objasniť príčiny Leopardiho pesimizmu, a predovšetkým vysvetliť jeho témy, ako boli predstavené vo svojej filozofii v Canti, Zibaldone, Operete morali.

Túto tému som si vybrala hlavne preto, aby som poukázala na jeho pesimistické myšlienky, že nie sme jediný na svete, kto trpí bolesťami a trápeniami, tak ako trpel aj tento básnik, že bral život aj v dobrom aj v zlom.

Jeho myšlienky nám prezentovali ako slávny básnik trpel a bojoval so životom.

Astratto

Porubanová Daniela Leopardiho, scetticismo (tesi di laurea). Università di Ukf a Nitra. Facoltà di filosofia. Dipartimento di romanistiky. Tutor: Qualifiche di PhDr. Paul Koprda CSc. Degree (tesi di laurea) – Nitra; F.F. UKF, 39S.

Lo scopo del mio lavoro è stato quello di chiarire le cause del Leopardiho di pessimismo e, in particolare, per spiegare i suoi argomenti, come presentato nella sua filosofia in Zibaldone, Canti, Operete morali.

Questo tema che ho scelto principalmente al suo pensiero un po' pessimista, ho fatto notare che non siamo l'unico al mondo che soffrono di dolori e trápeniami, come pure, che prendendo la vita del poeta Percy anche nel bene e nel male.

Le sue idee ci ha presentate come il famoso poeta ha che sofferto e combattuto con la vita.

OBSAH

ÚVOD

1. OSOBNOSŤ GIACOMO LEOPARDI

1.1. Opustenie tesného Recanti

2. VÝVOJ MYSLITEĽA

2.1. Leopardi v prekladoch

3. ROMANTIZMUS

3.1. Myšlienka v poézii romantika

4. MORÁLNE DIELKA

4.1. Pojmy Móda a Smrť

5. HISTORICKÝ PESIMIZMUS

6. POETICKÝ PESIMIZMUS

6.1. Leopardiho cesta k poetike

7. KOZMICKÝ PESIMIZMUS

8. INDIVIDUÁLNY PESIMIZMUS

9. ZIBALDONE DEI PENSIERI

9.1. Vývoj Zápisníka

9.2. Niečo o preklade Zápisníka

9.3. Leopardiho kritika

9.4. Videnie imaginácie a ingénia v denníku Zibaldone

9.5. Ponímanie pojmov senzualizmus a empirizmus v teórii šťastia

9.6. Platónové úvahy

9.7. Vzor krásy podľa Diderota

10. CANTI

10.1. Pesimizmus v Canti

10.2. Téma samovraždy

10.3. Téma ľudského nešťastia

10.4. Téma lásky

10.5. Téma prírody – nepriateľ

10.6. Téma minulosti

11. PICOLI IDILLI

11.1. Alla Luna

11.2. È Infinito

11.3. La ginestra

12. GRANDI IDILLI

12.1. Silvia

13. OSVIETENECTVO

ZÁVER

BIBLIOGRAFIA

ÚVOD

Giacomo Leopardi bol jeden z najinterpretovanejších talianskych básnikov, filozofov na prechode klasicizmu a romantizmu. A uctieval novú taliansku literatúru podobne ako Petrarca. Bol to človek veľmi šikovný a vzdelaný ale popritom všetkom nemal ľahký život a nebolo v ňom šťastie. Dožil sa veľkej slávy, zomrel veľmi mladý, jeho predčasná smrť 14. júna roku 1837, zotrvala nepovšimnutá. V podmienkach v ktorých žil nemal ľahké, vo svojom živote dosť trpel čo ukazuje aj v jeho poéziách a prózach.

Leopardi bol nie len filozofom, ale aj pesimistom. Hlboké filozofické, porovnanie ukazuje v Zibaldone – bol to osobný denník, v ktorom básnik vyjadroval osobné dojmy zo svojho života.

V tejto práci budeme približovať básnikov život a jeho pesimizmus, skepticizmus a vznik jeho filozofie v dielach, ktoré za svoj život napísal.

Zámerom tejto práce, bolo nájsť spoločné prvky v básnikových knihách: Spevy , Z mojich myšlienok , Sázka Prométheova, Morálne dielka .

1. OSOBNOSŤ GIACOMO LEOPARDI

Giacomo Leopardi sa narodil v šľachtickej rodine roku 1798 v Recanti región Marche . Leopardiho otec, gróf Monaldo bol to človek s dobrým srdcom, bol literárnou osobnosťou, ktorý bol verný pápežskému štátu. Jeho literárna aktivita sa začala v roku 1798, čo bol rok narodenia syna Giacoma. Bol veľmi viazaný na staromódne názory a predsudky. Jeho Matka Adelaide nábožensky založená, bola to chladná žena, ktorá nevedela vyjadriť svoje pocity, čo sa odrážalo na výchove jej syna. Tvrdú ruku držala nad rodinným finančným bohatstvom. Jej zaostalosť a obmedzenosť, ktorú v sebe ukrývala ju oddeľovali čím ďalej viac od jej syna.

Pre Giacoma bola významnou úlohou otcova knižnica, bola symbolom európskej a talianskej kultúry ,ktorá mu prinášala „svet vo svete“, snový intelektuálny svet. V tom istom čase ho spájaj aj svet talianskych veľkomiest a kultúry. V roku 1808 začínal objavovať neskutočnú vášeň a nadanie v štúdiách , kde v tomto období napísal prvé verše inšpirované antickou literatúrou. Vo svojich osemnástich rokoch hromadil ohromný zdroj vedomostí bol vzdelancom, prekladal do hebrejčiny, francúzštiny, latinčiny, gréčtiny. Už ako šestnásťročný si overil svoju prácu v dokonalej znalosti latinčiny a gréčtiny.

Do jeho štúdií prenikali literárne prúdy, ale aj napriek tomu ho oslovila viac jazykoveda. V roku 1809 preložil *La morte di Ettore* , a o pár rokov neskôr pokračoval v písaní tragédií *Pompeus v Egypte* . V 1811 pracoval na ambicióznom literárnom pláne 52 elegantných oktáv. Básnické umenie zveršoval do tragédie *La virtù indiana*. Vo svojich veršoch sa vyjadroval proti romantickým tradíciám a zastával si prvky klasicizmu, ktoré môžeme nájsť v diele *Discorso di un italiano intorno alla poesia romantica* .V antickom živote básnik túži po sláve a uznaní a práve o tom píše jeho celoživotný priateľ Giordani v roku 1817 „*Chcem povstať a stať sa veľkým a večným*“. ¹V období prekladateľskej aktivity sa venoval prekladaniu fragmentov *Kestoi*, kde priviedol staré mýty späť k životu *Odysea* a *Eneide*, ktoré boli publikované v roku 1816. Takto sa vydáva na profesionálnu cestu prekladateľa a editora.

¹ Sabalová Dagmar, Mladý básnik Giacomo Leopardi, s . 10

Básnik sa zaoberal aj predstavami myšlienok básnikov z 13 a 14 storočia Danteho a Petrarca. Opustil jeho filologické štúdie a presťahoval sa k poézii za vďaka uznania talianskych súčasníkov. Do Recanti sa vracia v apríli 1823 a zostáva tam tráviť čas až do roku 1825, kde sa venuje svojim myšlienkam. Jeho prvé zamýšľajúce a melancholické záujmy môžeme pozorovať v jeho idylách: *La sera del di festa*, *Alla luna*, *L'Infinito*, *La vita solitaria*, a kancónach *Brutto Minore – 1821*; *Ultimi canto di Saffo – 1822*; *Ad Angelo Mai – 1820*; *A un vincitore nell pallone – 1821*; *Alla sua donna – 1823*; *Amore e morte*, kde sa píše o dvoch hlavných postavách, sestrách Láska a Smrť. V Miláne sa venoval výtlačkom Ciceróna talianskych klasikov, ale zdravie mu nedovolilo zostať, tak sa musel presťahovať do Bologne a po krátko strávenom čase v Recanti odchádza do Florencie. Jeho odchod nebanoval, pretože stretol tu priateľa Giordaniho a pomocou neho sa zoznámil z reprezentantom romantizmu Manzona. Obdobie Novembra strávené v Pize vytvorením slávneho diela *Silvia* – je to o krásnej jemnej mladej žene, ktorá básnikovi vytvárala radosť.²

1.1. Opustenie tesného Recanti

V novembri 1819 opúšťa Leopardi svoje rodné Recanti, ktoré mu je väzením a prežil tu väčšinou svojho života. Po svojom opustení posielal advokátovi Pietrovi Brighentimu pár svojich kancón *Na angela Maia*, *Delle sofferenze di una giovane donna*..

Za hranice Recanti odchádza nie len kvôli literárnej vášni sa, ale aj za túžbou vidieť nové veci. Na prelome rokov 1822 - 23 sa konečne dostáva k moci odísť do Ríma na niekoľko mesiacov, kde na neho čaká strýko Carlo Antici, ktorým bol veľmi obdivovaný. V Ríme čakalo na neho veľké sklamanie, strata priateľa Canova, čo potvrdzuje citový a intelektuálny život Leopardiho. S poznal pruského ministra G.B Niebuhra, podporoval Leopardiho ako mladého filológa. Mesto sa mu nepáčilo, pripadalo mu škaredé.³

V roku 1823 sa vracia naspäť do Recanti a zostáva tam až do roku 1825. V tomto období sa venoval spracovaniu myšlienok môžeme to vidieť aj v jeho prvých idylách: *L'infinito*, *La vita solitaria*, (1819 – 1821) alebo v piesňach:

Ad Angelo Mai (1820); *A un vincitore nell pallone* (1821); *Alla primavera o delle favole antiche* (1822); *Brutto minore* (1821); a v piesni *Alla sua donna*(1823); ktorá je o čistote ženy ,

² Dagmar Sabalová, Taliansky klasici v slovenských prekladoch, 2004

³ Mário Sansone, La storia della letteratura italiana, 1996 str.434

ktorá vrcholila v kompozícií *Operette morali* (1824). V Recanti Zanecháva svoje filologické štúdium.

Leopardimu sa v roku 1825 naskytla nová možnosť únik z Recanti. Básnik sa vydal do Milána s otcovým súhlasom, kde bol pozvaný knihovníkom Antoniom Stellom, aby sa venoval vydaniu Ciceronových diel. Po Milanovom sklamaní sa vydáva do Bologne a z diaľky dozeral na Ciceronovu edíciu. Po preklade *Epiktetova rukoväť* pre Stellu, začína pracovať na komentári k Petrarcovmu Spevníku. Pre Leopardiho bolo Bolonské obdobie úrodné na prelome 1819 – 1921 vyšli tri ukážky z jeho Morálnych dielok.

Vo Florencii 1827 -1828, si myslel, že konečne sa môže venovať svojej práci, ale fyzická kondícia mu to nedovolila. Pobyt prerušil návštevou Pisy, kde nadviazal nové priateľstvá a začal písať verše, kde plodom tohto zrelého obdobia boli písané básne *Znovuzrodenie*, *Silvia*. V čase svojho pobytu vo Florencii vyšli v Miláne *Morálne dielka*, ktoré boli prijaté z veľkým nadšením. Boli založené nie na rozume, ale najmä na parciálnom pozorovaní.

V rokoch 1831 – 1833, zostal vo Florencii, pociťoval stále viac únavu a smútok aj kvôli tomu, že zbierka nebola taká úspešná ako si Leopardi predstavoval.

V septembri stretol ďalšieho tykajúceho sa vo vzťahu písanej umeleckej tvorby zo svojej uznávanej doby Alexandra Manzoniho, ktorý bol v tom čase vo Florencii. Recantský básnik Leopardi píše o Manzoniom, kresťanskom románe Snúbenci „Je to naozaj krásne dielo, ktoré sa napriek jeho nedostatkom dosť páči a je to naozaj dielo veľkého ingénia“⁴

Vo Florencii sa zamiloval do svojej urodzenej ženy Fanny Tarhoti – Tozzetti. Bola to jeho nešťastná láska, ale inšpirátorka viacerých básni, ako sú *Aspasia* – nádherná báseň, *Láska a smrť...*

Leopardi nadväzuje nové kontakty so zahraničnými vzdelancami. Zo všetkých krajín, kde recantský básnik bol pomocou svojich priateľov, nadobudol zahraničné priateľstvá, ktoré sa neskôr ukázali ako veľmi plodné.

⁴ Dagmar Sabalová, Mladý básnik Giacomo Leopardi, str 39

V roku 1833 bol pozvaný Raniery Leopardim do Neapolu. Tu Leopardi zostal štyri roky . Publikuje dielo *Zibaldone dei pensieri* – kde nasledoval blízko filozofický vývoj *Canti* a uzatvára ju posledná báseň *La ginestra* – báseň z liberálnym optimizmom z roku 1836. V roku 1837, 14 júna zomiera v Neapole.⁵

2. Vývoj mysliteľa

Mysliteľ Leopardi zostáva po celý svoj život verný ateista materialistický a pevne verný filozofii osvietenstva. Ukážkou je kritické hodnotenie de Sanctisa ako sa u Leopardiho násilne materiál vzpiera. Medzi 19 a 20 storočím sú to Leopardiho roky krízy, a hľadá si správnu cestu. Básnik nenachádza, moc a úrodnú pôdu v romantizme skôr v talianskej mysli. Leopardiho znepokojoval dôsledok súčasnosti na ľudský život.

Z filozofického aspektu predstavuje vedomie medzi pamäťou chápanou ako mechanická civilizácia medzi prírodou. Pracoval s pojmom pravda a umenie kde sa v umeleckých dielach prikláňal k pravdivej realite a kde umenie sľubuje hlboké pochopenie. Vo svojom skúmaní bol označovaný aj ako moralista a metafyzik. Ako jediný pozná šťastie cieľ svojho ľudského života, a preto vo filozofickom ponímaní smerovala jeho tvorba k šťastiu a k téme prírody, k viere a pravde. Opúšťal poéziu kvôli filozofii , bez akejkoľvek nádeje slávy.⁶

2.1. Leopardi v prekladoch

Leopardiho nazývali aj fenomén prekladu, takúto prezývku dostal za preklady básnických a lyrických, poetických a ruských literárnych tradícií. Aj ruský predstavitelia prekladu pomerne často pracovali s fenoménom, u ktorého je východiskom doslovný filologický preklad.

Poetka Anna Achmatovová hodnotí v Leopardiho prekladoch najmä šľachetnosť, ktorá bola hodnotená ako úplne odovzdanie sa autorovi. Leopardi sa riadil heslom pri prekladoch „preklad chce byť tým istým textom“.⁴ Jeden z impulzov v leopardovskom preklade predstavuje prirodzenosť v prekladovej poézii.. Preklady nezachádzali vždy až do vyčerpania

⁵ Sansone Mario, Storia della letteratura italiana

⁶ Dagmar Sabalová , Mladý básnik Giacomo Leopardi, 1997

presnosti, čo sa prejavovalo aj vo vizuálnej podobe. Po druhej stránke je Leopardi zreteľne iný, umelecký vzdelaný s rozličnými témami lásky. Leopardiho preklady teda chápeme ako jasnosť pôvodného výsledného textu, ktoré nepodčiarkuje svoju „prekladovosť“. Básnik hodnotí preklady ako nositeľov komunikácie, a popisuje ich ako skracovanie vzdialenosti medzi človekom.⁷

3. Romantizmus

Romantizmus bol veľkou reakciou, na racionálne a materialistické úsilie modernej vedy a osvieteneckej filozofie. Bol to spôsob chápania života a sveta všetkých európskych literatúr. Mal mechanický pohľad na svet, ktorý získal od osvietenectva.

Giacomo Leopardi útočí na romantické chápanie prírody. Preto romantizmus nie je o prírode, ale o civilizácií a to s prihliadnutím „je to príroda vôbec“. Panujú tu protiklady medzi rozumom a prírodou a medzi históriou a pozitívnou hodnotou, kde sa opiera poézia vo vývoji ľudstva. Kde hodnota bola považovaná za charakteristiku nedotknuteľnosti, a príroda je považovaná za poéziu. Pochopenie Leopardiho poézie podľa Binniho považujeme ako za chápanie dejín kultúry.

V Modernej filozofii sa tvrdí, že všetky myšlienky ktoré má človek má posudzovať od zmyslov. Môžeme to brať ako pozitívnu záležitosť, ale to by bolo moc ľahkovážne. Skôr to môžeme považovať za zámer ducha toho, že všetky nápady zmyslov sú naozaj negatívne.

A toto je vlastne problém preto, že človek nedostane žiadnu predstavu inak ako prostredníctvom zmyslov.

Tento spôsob sa stal dôvodom vyšetrovania chýb a povier, ktoré boli pred tým v držaní pravdy. Spôsob tohto odmietania rozumu znamená, že pokrok treba obhájiť sám je čisto negatívny.⁸

⁷ Dagmar Sabalová a kolektív autorov, Giacomo Leopardi a slovanský svet, 2001, s 49

⁸ C. Salinari e C. Ricci Storia della letteratura italiana 1996

Pokrok ľudského ducha spočíval doteraz nie v učení ale v learningu. Toto je hlavná podstata pokroku osemnásteho storočia až do súčasnosti.

Taliansky romantici spochybňujú klasicistické riešenia, to znamená že neuznávali nové myšlienky a boli obrátené do starých foriem. Pre romantikov bola moderná talianska literatúra spojená s náboženským cítením , na ktorú sa pozerajú očami obyčajných ľudí. V romantizme ľudia pokladajú literatúru a kultúru za neoddeliteľné faktory ľudskej civilizovanosti. Vzťah talianskych romantikov ku klasicistickému nebol odmietavý , ale osvietenectvo zaujalo proti nemu úmerný postoj.

3.1. Myšlienka v poézii Romantika

Giacomo patril k veľkým romantikom, ktorý koncom 19. Storočia prenikli do literárneho bytia, bojom za ľudskú dôstojnosť. Trpel vo svojom vlastnom utrpení, bol skromnejší, kde jeho skromnosť spôsobovala to, že bol veľmi výbušný. Jeho život bol založený na rodinnej výchove a najmä na citovej sfére , kde vznikali bezhraničné písania poézie.

Leopardi bol aj citovo založený k prírode a hlboko sa ponáral do svojich snov, boli to vlastne východiská jeho stavov, depresie a smútku ale aj beznádeje , zúfalstva a nešťastia.

Jeho verše v poézii boli hlboko poznamenané osobnostnými sklamaniami a vlastnými utrpeniami, ktoré boli zároveň typickými znakmi pre romantizmus. Pri preklade veršov si kládol za cieľ vyjadriť romantické smerovanie doby , tak kedy báseň vznikla. Leopardi mal vlastenecký cit k jeho domovine Taliansku a to bolo podstatné pri prebásnení romantických myšlienok s úprimnou vášňou jedného z najväčších talianskych básnikov romantického hnutia.

4.Morálne dielka

Leopardi v rokoch 1823 a 1828 zrušil lyrickú poéziu a začal skladať jeho životné dielo *Operette morale*, ktoré sú zložené z inovatívnych 24 vymyslených esejí. Ako základ poslúžil Dirinuv preklad *Sázky Prometheovej* - výbor z Morálnych dielok na rozhraní osvietenectva a romantizmu, poznačený dobovými prvkami a myšlienkami. Základnú charakteristiku ukazuje úroveň filozoficko - poetického rozhovoru , tak ako aj ich „literárnosť“.

Nachádzame v nich vnútornú dušu autora. V témach sú ukryté prvky, hľadanie šťastia a nešťastia, krutá príroda, nudný život. Je to kniha básnických snov a výmyslov, na stránkach sú uložené dramatické prvky autorovho myslenia a samostatného vlastného života. Leopardi sa tu pohybuje v slepej prírode, pohádza myšlienkou pokroku, vysmieva úspechy ľudstva tak isto ako svoje ilúzie pokroku bez úspechu. Týmto dielom približuje rozhrania osvietenstva a romantizmu, prináša výbor básnických próz, v ktorých vyjadruje, satirické dobové povery, povahy ľudí a ich správanie sa v spoločnosti. Prejavuje sa tu absolútny materializmus a kozmicky pesimizmus v ktorých sú zahrnuté všetky časy.

Veľa z operiet sú dialógy vystupujú tu fantastické a mýtické postavy (Atlas a Herkules, kúzelník Malambruno a Farfarelo, Zem a Mesiac, Elf a škriatok, príroda a Island'an, móda a smrť) a historické osobnosti (Plotinus a porfýr, Columbus a Gutierrez), a čudné stvorenia (Frederick Ruysch a jeho múmie, Torquato a Tasso a ich známi duch) zbierky aforizmov (Tie pamätné Philip Ottonieri). V dialógoch sa väčšinou stretávame s tromi variantmi: jedny z nich sú presvedčivé dialógy, sú to také v ktorých východisko je iné ako cieľ, kde postavy svoj názor menia na fakty, antagonistické dialógy, sú také kde dva aspekty zostávajú nezlučiteľné, a nakoniec je to samovraha v ktorej jeden z partnerov je len plánom jednej časti osobnosti.

K prvej skupine zaraďujeme tieto dialógy: Dialóg *Zeme a Luny*, Dialóg *Prírody a Island'ana*, Dialóg *Koperníka*, *Sázka Prometheova*. V týchto dialógoch sú zobrazené znaky osvieteneckej polemiky proti šľachtickej pozícii človeka vo vesmíre. V Leopardiho dialógoch väčšinou prevažuje polemický a ironický tón, ktoré vyplývajú nad rámec osvietenstva.

Leopardi vo svojich *Morálnych dielkach* predvída budúcnosť a vytvára „prototyp“ novej literatúry. Giorgio Colli vyhlásil, že Leopardiho koncepcia je široká a že „*Morálne dielka* sú filozofické mýty v gréckom zmysle“.⁹ Str 279

Morálne dielka sú vlastne textom, v ktorých básnik skúma rozum, aby si nakoniec potvrdil, že on je tým čo zrádza človeka najkrutejšie a, že mu znemožňuje sa úplne spoznať. V *Dielkach* sa ukazuje presvedčenie, že filozofia je tu bez úniku a nepotrebuje ani únikové cesty.

Námety v týchto dielach približujú rozhrania osvietenectva a romantizmu, prináša zbierku básnických próz, v ktorých vyjadruje, satirické dobové povery, povahy ľudí a ich správanie sa v spoločnosti. Hlavnými úlohami, v *Morálnych dielkach* sú *život a šťastie*, sú

⁹ Giacomo Leopardi, *Operette Morali*, s. 279

odrazom nálad, emocionálnych a duševných postojov, prekrývajú sa tam polohy Leopardiho historický pesimizmus, kozmický pesimizmus a šťastie, ktoré dosiahlo stav prírody.

Opereta *Malambruno a Farfarello* je zameraná o nemožnosti dosiahnutia šťastia, že človek nemôže byť šťastný čo i len chvíľku. Hlavná postava kúzelník Malambruno vyvoláva silu zla, vykúzlil démona Farfarella, ktorý túži po šťastí, ale tomu nemôže dať, pretože by išiel proti prírode. Farfarello potom udáva, že zbavenie nešťastia a utrpenia je vždy lepšie ako smrť. Malambruno by chcel predať svoju dušu diablovej.

Dialóg *della Natura e di un Anima* je to príbeh, kde duša prírode vysvetľuje, že je nešťastná, ale príroda jej šťastie darovať nemôže. Nešťastie môže byť nahradené slávou a poctou. Duša žiada predurčený osud, radšej smrť než len budúcu slávu.

V dialógu *della Natura e di un Islandesse* je to čas, kde ukazuje svoj najťažší kozmický pesimizmus. Píše o ľudskom osude, kde život je večný. Príroda tu spočíva v samostatných zákonoch svojej bytosti. Islandská príroda je proti živým a tvrdí, že je mimo dobra a zla.

Príbeh rozpráva o nešťastných dušiach vzhľadom k obyčajným ľuďom, kde poukazuje na teóriu šťastia. „buď veľký a nešťastný, hovorí príroda veľkým ľuďom, ľuďom citlivým vášnivým,“¹⁰

V metafyzickom dialógu tela *di Torquato Tasso e del suo Genio familiare*. je úzko spätý s pojmom šťastie a nuda. Kde básnik je zavretý v nemocnici sám ako orech a rozpráva sa so strašidlom, o témach lásky, radosti a nudy. V rozhovore je vyjadrená myšlienka, že život je vytvorený len z nudy a bolesti C Salinari C.Ricci, Storia della letteratura con analogia degli scrittori. 1991.¹¹

Dialogo di Cristoforo e di Pietro Gutierrez, v tomto dialógu Leopardi vychvaľuje aktívny život. Príbeh je o kormidelníkovi Pietrovi Gutierrezovi, ktorý sa vydal s Columbusom na cestu loďou na západ, hľadanie India. Navigátor vyvoláva otázky, týkajúce sa rizika cestovania a neistoty, že či objaví zem na druhej strane Atlantického oceánu. Aj keď je to v ťažkom živote a riskantnom zmysle, prázdnoty a ničoty je lepšie vykonávať nejakú činnosť ako nudiť sa.

¹⁰ Giacomo Leopardi, Zibaldone dei pensieri, s. 649

¹¹ Giacomo Leopardi, Operette Morali

Dialogo di Federico Ruysch e delle sue mummie, opereta ukazuje dialóg medzi Atlasom a Herkulom, kde ponúkne Atlasovi svoju pomoc, ktorá mu bola odmietnutá. Hercules tvrdí, že svet sa stal ľahším a váži si viac. Svet upadne do rúk Herculesa, dolieha prudko žiadne známky života. Sú rozhodnutí kopat' Zem zo zámerom prebudiť ju. Na záver dospievajú k tomu, že ľudia sú správny, ako povedal Horacio (...) „správny človek sa nebude hýbať, aj keď svet zanikne“¹² *Dialogo di Trimando e di Eleandro* opereta v ktorej rozvíja typický hrdinský pesimizmus, čo bola posledná fáza jeho myšlienky. Timiander karhá Eleandra, ktorý sa snaží kritizovať a zosmiešňovať ľudstvo. Počas dialógu Eleandro vysvetľuje márnosti všetkých vecí a nedôvery ľudí. Verí, že sa rozpráva bez váhania a predstierania.

Dialogo Elogio degli uccelli.v tomto príbehu sa Amelio žiak filozofa Platinusa, zaoberá mimoriadnemu obdivu vtákov. Lebo je presvedčený, že ich život je lepší ako ten ľudský. Prevláda u nich vonkajší a vnútorný život. Je unikátny medzi ostatnými zvieratami podieľajú sa na privilegii, ale muži ktorý sa podieľajú len príležitostne, alebo ako prejav nejakého šialenstva, pre vtáky by to bol bežný stav.

Dialogo di Federico Ruysch e delle sue mummie, príbeh je o vedcovi Federicovi, ktorý skúma pomocou krátkych prebudení tému smrti. Drží múmie vo svojom laboratóriu, pri vstupe počuje akoby sa múmie prebudili a spievali chválospev smrti. Ruyusch si myslí, že smrť je bolestivá, ale múmie mu tvrdia, že kto umiera necíti bolesť ani strach, ale je úľavou a malátnym potešením.

Dialogo della Terra e della Luna je to rozhovor medzi Zemou a Mesiacom, ktorý je osídlený inteligentnými bytosťami, ktoré nemajú nič spoločné, okrem zlozvykov zla, staroby, biedy, nešťastia a bolesti.

Proposta di premi fatta dall Accademia dei Silografi. rozpráva o tom ako môžu zvýšiť a zlepšiť materiálne dobro, ale nemožno zmeniť ľudské nešťastie.

Dialogo della Moda e della Morte., je to posledne majstrovské dielo v próze básnika obsahuje súhrn filozofie a pesimizmu autora. Móda je paradoxne, nesmrteľná rovnako jeho sama smrť. Leopardi tu módu hodnotí ako „sestru smrti.“

Dialogo dei memorabili di Filippo Ottenieri. Je to súhrn pesimistických afektov, ktoré určujú chyby ľudského správania.

¹² Giacomo Leopardi, Operette Morali s. 97

Dialogo di un Folletto e di un Gnomo, príbeh o nezbedníkovi a škriatkovi, ktorý sa stretávajú po vyhynutí ľudského druhu. Napriek tomu ľudstvo verilo, že príroda bola vyrobená pre nich a ľudstvo nemôže bez nich existovať. Hlavnou témou operety bola ľahostajnosť prírody napriek ľudským osudom.

Dialogo la scommessa di Prometeo. Opereta z moderného života, jednoduchých krajín. Hlavné znaky sú zloba, barbarské zvyky, ktorými narábajú dnešné národy.

Frammento apocrifi di Stratone da Lamspaco v tejto práci dáva Leopardi ukazuje materialistické poňatie a osvietenstvo, a stvárňuje proroka na konci sveta.

Parini ovvero della gloria. v tejto operete je popretý mýtus o sláve, dary inteligencie sú prekliatím pre tých, ktorí dary primajú a vedú k prežitiu života ako je „smrť“.

Dialog cantico del gallo silvestre, dialóg, ktorý sa dáva do súvislosti legendami biblického pôvodu

Kozmický pesimizmus a trvale prekonanie historického pesimizmu

Sa ukrýva aj v dialógu *Prírody a Isl'and'an*, že obaja chcú spôsobiť ľudskú biedu a nie je dôvod. Dialóg predchádza fantastickým stretnutím oboch partnerov.

Príroda: to si? Čo tu hľadáš? V týchto miestach sme takéto plemeno doposiaľ nevideli.

Isl'and'an: Som úbohý Island'an a utekám pred Prírodou. Utekám pred ňou skoro celý život po všetkých koncoch zemegule, teraz pred ňou utekám až sem.

Príroda: ako uteká veverička pred štrkáčom, keď mu sama skočí do hrtanu. Ja som tá pred ktorou utekáš.

Island'an: Príroda?

Príroda : Kto iný?

Island'an: To je mi z duše nepríjemné, nič horšieho ma stretnúť nemohlo.....¹³

Island'an je rád, že sa stretol s obrou ženou, ktorá sa opierala o hory, jej tvár je napoly netvor a napoly je krásna. Bola to žena príroda. Už ako mladý bol presvedčený o márnosti života, lebo čím viac sa ponáhľal k šťastiu tým viac sa od neho vzdaluje. A začal sa riadiť

¹³ Giacomo Leopardi, Sázka Prométheova 1979, s 49

podľa vlastného rozhodnutia, ktoré pocítil na vlastnej koži, žil medzi ľuďmi, tak sa domnieval, že stačí nikomu neublížovať a vyhne sa ublíženiu druhými. Ľudskej nepravosti sa zbavoval veľmi ľahko, jednoducho opustil spoločnosť a uchýlil sa do samoty. Bol schúlený do seba a vyhľadával miesto samoty, len aby nikoho neobťažoval. Neminuli ho ani choroby, a obdivoval prírodu ako ich dokázala naplniť nenásytnou radosťou, a pritom zariadila to tak, že užívanie rozkoše telesnému zdraviu škodí a skracuje ľudský život. Matka príroda nebola láskavá. Vytýkal jej, že v čase choroby a trápeniach sa nahnulo na neho nešťastie aké doposiaľ nezažil, a príroda mu to nevynahradiť. „Viem dobre, že nestvorila svet ľuďom k službám“¹⁴ Ale keď vidím, že trpí ten, ktorého deptajú a ten ktorý deptá nič z toho nemá. Filozof nenachádza na toto vysvetlenie.

Príroda bola ľahostajná, vládla v nej neukojiteľná chamtivosť, nerovnováha medzi radosťou a bolesťou, ktoré sú spojené zo stavom človeka ako sú starnutie a progresia smrti. Bola ľahostajná k ľudskému osudu a bezvýznamnosti človeka vo vesmíre. Považovala za chybu, keby sa čokoľvek na svete trápenia zbavilo.

4.1.Pojmy Móda a Smrť

Sú to pojmy, ktoré naplnili Leopardiho metaforickú odpoveď, ktoré sú aj zároveň hlavnými postavami u Leopardiho *Morálnych dielkach*. Sú stále aktuálne svojou dočasnou a pomínutelnou. Smrť si v posledných rokoch odniesla niektoré postavy Módy. Móda sa predstavuje ako paródia modernizmu, kde odkrýva udeľ smrti Módy, a večná sa stáva Smrť.¹⁵

Tento dialóg s týmito časovými pojmami sa stal hlavnou témou Talianska 19. storočia.

Do dialógu vkladá svoju domnienku, na základe ktorej sa stáva kronikou odhaľovania cez poznávanie. Hlavné postavy v diele dodávajú parodický charakter, na základe ktorého sa mení na znetvorenú kancónu.

Témy jednotlivých básní sú ústrednými témami obce Recanti inšpirované láskou a nešťastím, spájajú v sebe zmysel pre lojalitu a bratstvo k ľudstvu. Canti su písane v rozpätí niekoľkých rokov počas tohto dlhého písania menia svoju štruktúru a svetonázorový obsah. V nasledujúcej časti si rozoberieme jednotlivé časti kapitol.

¹⁴ Giacomo Leopardi Sázka Prométheova 1979, cit s 52

¹⁵ Dagmar Sabalová a kolektív autorov, Giacomo Leopardi a Slovanský svet 2001, s 51

Spev *Il passero solitario* bol publikovaný vo Florencii v roku 1830. Je venovaný opustenému drozdovi, ktorý nežije prirodzene tak ako ostatné vtáky, druhá časť spevu je o básnikovi, ktorý prežil svoju mladosť osamote, ďalšia zároveň posledná hovorí o osamelom živote drozda a básnika.

Sú tu doplnujúce prvky romantickej rozprávky, ktorá bola inšpirovaná ľudovou slovesnosťou

V piesni civilistov „*Sopra il monumento di Dante*“ ,bola zložená medzi septembrom a októbrom 1818 a publikoval ju až do vydania piesní z roku 1831 s názvom , ktorý bol vyvolaný manifestom v roku 1818 a bol návrh postaviť Danteho pomník. Je to o osude mladých Talianov , ktorých vyslali na smrť s napoleonskými vojakmi, nenachádza sympatie pre Rusko, čo je úplne zrozumiteľné, lebo v tomto období prijali úlohu žandára.

Básnik vidí ako v krajine okrádali Taliani a cudzinci a bojovali v cudzích krajinách a potláčali bolestivú víziu radosti v našich srdciach. Je to sklamanie historických talianskych intelektuálov, ktorý sa uchádzajú o väčšiu slobodu a nenávisť po páde napoleonskej vlády .¹⁶

V speve *All'Italia* ,bol napísaný v Recanti 1822. je o tom ako básnik ľutuje osud mladých talianskych vojakov, ktorý zomreli v ruských ľadových stepiach.

Spev *Il sabato del villaggio*, báseň v ktorej Leopardi opisuje rôzne obrázky na Recantskom námestí. V prvej časti hovorí o šťastnom dievčati ktoré sa vracia zo zeme kvetín na výzdobu svojich nedeľných šiat . V druhej scéne nám poukazuje na starú nostalgickú ženu, ktorá bola šťastná, pretože večer tancovala s priateľmi. Básnik tu tiež opisuje radosť hrajúcich sa deti na námestí a šťastného roľníka ktorý sa vracia domov z práce . V poslednej scéne je krajina v tichu a počuť hluk prichádzajúci z dielne tesára, ktorý pracuje do neskorrej noci.

Tu ukazuje básnik že je naozaj pesimistický porovnáva svoju stratenú mladosť, že mohol žiť ako šťastné dieťa a nie len život stráviť s otcom v knižnici.

Ad angelo Mai, občiansky spev , vytvorený v Recanti roku 1820, tu básnik vyjadruje kontrast medzi strnulosťou z prítomnosti a hrdinami z minulosti. Tento spev smeroval k filozofickej poézii a sentimentálnej filozofii.¹⁷

¹⁶ <http://www.no-net.org/miasma/tesina/let%20ita/leopardipensiero.htm>

Bruto minore, spev napísaný v Recanti v roku 1821, básnik tu opisuje bájnú postavu Brutusa. Je tu objasňovaná téma samovraždy, kde príroda sa už viac nestáva hovorkyňou ľudskosti, pretože človek sa tu riadil rozumom a to znamenalo, že je proti prírode a je aj proti jej zákonom. Smrť Bruta je tu chápaná ako nesúhlas napriek nešťastnému ľudskému osudu. A takto Bruto splnil počínanie proti pravde.

5. HISTORICKÝ PESIMIZMUS

Základným javom Leopardiho je jeho pesimistické poňatie života a spoločnosti. V tejto fáze pesimizmu sa hovorí o stratenej prírode. Hlavným a najväčším dôvodom je nepriateľ prírody.¹⁸

Táto myšlienka sa u Leopardiho vyvíja od roku 1817 do roku 1818., obdobie kedy žil v prírodnom stave. Toto je obdobie, kde panuje problematika ľudského utrpenia, že človek sa stáva väčšinou nešťastný, a krátke okamihy šťastia ho vedú k túžbam a poznaniam, ktoré ho môžu vrátiť späť do nešťastia. Leopardi si často kládol otázky príčiny nešťastia a konfliktov medzi rozumom a prírodou.

Uvádza, že ľudstvo nie je šťastné od narodenia považuje sa za benevolentné, matka vybavila človeka nástrojmi, aby sa stal šťastný, a takto má teraz schopnosť klamať a ma zaistené druhé šťastie.

V tomto období básnik vidí kontrast medzi prírodou a rozumom, kde príroda bola materinská, pretože nezniesla aby ľudia trpeli a to im ako dôkaz ukázala vo svete predstavivosti. Príroda človeku dala ilúziu, kde mu umožnila vášeň pomocou fantázie, kde bolo ukázané že realita je jedna z chorôb utrpenia, a kde potom ilúzie sú len detské fantázie. Hlavné ilúzie sú nekonečno a šťastie, kde človek zažíva nekonečné úsilie pre radosť, ale nikdy neuspokojil človeka pretože je obmedzený.¹⁹

Ak chcel človek získať viac pravdy začal používať rozum. Keď sú ľudia múdrejší, tým menej dokážu byť šťastní. Príroda bola dobrotivá, zmenila sa na krutú a tak sa aj šťastie zmenilo na nešťastie pretože zlo vznikalo nesplnenou túžbou šťastia. Leopardi v liste Giordanimu uvádza, ...“keby sme žili v antike, mal by si so mňa hrôzu, keby si ma videl tak

¹⁷ C. Salinari e C. Ricci, Storia della letteratura con antologia degli scrittori, 1991

¹⁸ Sansone Mario, La storia della letteratura italiana

¹⁹ Francesco de Sanctis, Dejiny italskej literatúry, 1959

ustavične prenasledovaného nešťastím a považoval by si ma za najväčšieho ničomníka na svete“²⁰. A jeho priateľ Zumbini dal tomuto názov historický pesimizmus.

6. POETICKÝ PESIMIZMUS

Leopardi vyjadril svoje názory na poéziu v denníku Zibaldone. Zároveň vyjadril svoje presvedčenie, že iba staroveký svet robil skutočnú poéziu ako to bolo v jeho predstavivosti.

Pojmom príroda básnik rozvíja svoje presvedčenie základný prvok poézie je pocit nekonečnosti. Bol presvedčený o tom, že každé literárne dielo bolo zahrnuté do troch žánrov epické lyrické a dramatické. Z týchto troch bola lyrická poézia ako jediná uznávaná, epos predlžoval platnosť lyrickej poézie, ktorá bola zamietnutá a príliš radila rozumu.

6.1. Leopardiho cesta k poetike

Vo fáze Leopardiho poetiky bolo predošlé obdobie formovania hľadania tvorivosti a vzdelania. Básnik medzi citmi filozofiou a poéziou hľadal presnosť a dokonalosť klasických kultúr, pričom boli založené na tej istej tematike s tou istou inšpiráciou podľa potrieb modernej literatúry. Do obdobia tak povediac mladých veršov spadajú roky 1818 – 1823, a do obdobia zrelosti roky 1824 – 1836. V prvom období bolo definovanie podstaty poetického lyrizmu ako vrchol filozofickej prípravy. Túto podstatu môžeme vidieť pri čítaní kancóny *Osamelé vrabča*. Definovanie malo byť takým spôsobom, aby bolo začlenené do poetickej formy jeho metafor a analyzovať prvky ktoré sa týkajú „koreňov“ z predchádzajúceho obdobia.²¹

Kancóna „Osamelé vrabča“ bola upravovaná v rokoch 1828 – 1830, to je aj obdobie z ktorého je zápis v denníku dotýkajúcej sa lyriky. Z toho vlastne vychádza, že jej podstata spočíva vždy v jej druhu a je najpoetickejšia z celej poézie, ktorá nie je poéziou ak nie je lyrická. V kancóne hrá hlavnú úlohu jednoduchý a bezvýznamný tvor „vrabec“ ktorého Leopardi identifikoval ako „osamelé vrabča“

„Oh, ako tvoje zvyky

²⁰ Dagmar Sabalová, Giacomo Leopardi a Slovanský svet, str 74

²¹ Dagmar Sabalová, Giacomo Leopardi a Slovanský svet, str 62

Sa podobajú mojím! O radosť a smiech,
O tebe, sestra mladá, láska,
Horúci povzdych sklone mojich dní,....²².

Leopardi u vrabčat'a stvárňuje jednoduchého a moderného človeka , čím sa približuje k modernej dobe a k cíteniu moderného človeka. Sú tu popisované pohyby vtáčať'a , ktoré prelietava z vrcholu veže čo je dokonalou predstavou ľudského a hrdinského života.

7. KOZMICKÝ PESIMIZMUS

Je to obdobie takzvaného básnického mlčania, venuje sa príprave Morálnych operiet (1823 – 1827). Leopardi výrazne, narušuje víziu prírody s rozpadom ilúzií. Zrušenie pôvodného poňatia a prichádza na dôvod proti prírode. Ďalšou úpravou prírody je obratnosť témy potešenie, kde nemožno mať utrpenie a nemožno sa mu vyhnúť. Bieda nie je vytváraná zo stratených ilúzií, ale prírodou nepriateľom človeka a vesmíru

Aj v kozmickom pesimizme budeme pokračovať v analýze ľudského nešťastia a to znamená že prírodný impulz je zmarený. Vytvoril svet na utrpenie tých, ktorý sú povolaný k životu. Je založený na „ teórii utrpenia“

Je nemožnosť byť znovu šťastný kde ľudská prirodzenosť vytvára napätie medzi ohromujúcim šťastím a konštantnou túžbou „radosti“. K okamžitému potešeniu, dosiahnutie relatívneho šťastia, podľa ktorého radosť nie je absolútna a ani nekonečná a ba dokonca radosť ani sama o sebe neexistuje, existuje len v túžbe.

Príroda sama sa stáva nepriateľom človeka. V tomto pesimizme vidíme prírodu ako“ macochu“ príčinu cyklu mechanických bytostí vo svete zvierat rastlín . Je tu prehodnocovaný rozum , ktorý je obvinený, a pomáha uchovávať ľudom dôstojnosť v nešťastí a ba dokonca aj zmierniť bolesť.²³

8. INDIVIDUÁLNY PESIMIZMUS

²² Giacomo Leopardi, Canti, 2000, s. 8

²³ Giacomo Leopardi, Mladý Básnik Giacomo Leopardi,1996

Leopardiho pesimizmus vychádza z jeho osobného nešťastia z rodinného prostredia v Recanti, z prostredia ktoré mu bolo nenávidené i milované. Pozeral sa na život kriticky, lebo nemal opätovanú lásku od mladíckych čias. Roky kedy študoval postupne strácal zrak a býval často chorý a mával horúčky.

Giacomovi rodičia boli šľachticky založený, a názorovo rozdielny od ich syna. Básnik už od mladosti túžil po šťastí a vidinách, túžil spoznávať svet prostredníctvom literárnych diel, ale v jeho živote boli samé prekážky, ktoré sa neustále pribúdajúcim vekom prehlbovali. Mal názor, že človek sa narodí z dôvodu toho aby trpel a život nevidí ináč ako len veľkú bolesť.²⁴

9. ZIBALDONE DEI PENSIERI

Táto úvaha, (ktorá bola navrhnutá ako materiál k výskumu a štúdiu u Leopardiho, pre použitie v literárnych modeloch a k písaniu krátkej eseje) bola s nahou prepracovať rozptýlené myšlienky *Zibaldone* jasné estetické teórie v próze. Bol zmenený poetický rozmer písania v próze o *Zborníku*, ktorý vyplýva z výkladu diela ako prekonanie ničoty a smrti čo je výsledok Leopardiho filozofického skúmania. Každé ďalšie čítanie *Operry*, otvára bránu do ďalších svojich úvah. Mnohé úvahy z Leopardiho denníka nám znejú veľmi známo a aktuálne akoby sa zamýšľal súčasný mysliteľ nad otázkami, ktoré sú pre nás veľmi živé. Boli to úvahy a spoločnej situácii človeka, filozofii a procese tvorivosti, kde hľadal centrum ingénia a imaginácie. Celý denník má svoj systém a ukotvenosť, ktorá predstavuje základný protiklad rozumu a prírody, dvoch pólov, okolo ktorých sa rozvíja jeho myslenie. V roku 1827, uzatvára písanie svojho denníka, aby vypracoval *Index* môjho denníka v ktorom boli zahrnuté pojmy ktoré Leopardi považoval za oporné.

Dielo talianskeho mysliteľa a básnika, filozofa a osvieteného moralistu, Giacomu Leopardiho.

Zibaldone, nie je chápané ako literárne dielo je to zmes myšlienok, ktoré boli zozbierané od 1817 až 1832, poznámky historické a kritické, úvahy v rôznych témach, práve v tom je nachádzaný kľúč jeho písania. Prostredníctvom širokej škály tém sledujeme mimoriadny rozvoj autora. Pôvod brožúry básnických kompozícií môžeme zoradiť do 4526 ručne priamo písaných stránok, v ktorej je nespočetné množstvo argumentov a aforizmov, pohľadov na objekty (nuda, potešenie), boli uschované v neapolskej knižnici a v rokoch

²⁴ Francesco de Sanctis, Dejiny italskej literatúry, 1959

1898 – 1900, boli vydávané pod titulom *Penisieri di varia filosofia e di della letteratura*, dnes sú publikované ako *Zibaldone dei pensieri* C. Slinari , storia della letterat.italiana con antologia degli scrittori s 644 rok 1991

Zibaldone slávna zbierka myšlienok, spisov, úvah občianskych spevov, ktoré charakterizujú kozmický pesimizmus a historický pesimizmus, prelínanie medzi literatúrou a filozofiou za obdobie medzi 1817 a 1832. Je to dielo postavené medzi antickou a modernosťou siaha až po petrarcizmus, osvietenstvo po romantizmus, kde premýšľa nad dejinami poézie²⁵. Forma denníka napovedá sentimentálnemu žánru romantizmu a spontánnosti tvorivého procesu zachytávania myšlienok tak ako sa vynárajú. V diele sa zlúčili dva podnety od klasicizmu až k romantizmu, ale zostal pri dejinách literatúry a myslenia o nej , v myšlienkach definoval javy, ktoré v jeho dobe boli akýmsi náznakom, ktoré nikto nevidel. Giacomo Leopardi ako romantický básnik , kde školu literárnej kritiky odvádza od De Sanctisa.

V *Zibaldone* je vyjadrený historický pesimizmus v pojme „rozum“, Kde pojem bol chápaný ako vzťah k intelektu k spontánnosti antickej literatúry, k prírode k pôžitku, k ingéniu , k imaginácií Leopardiho myšlienka, ktorá je chápaná ako „veľká pravda“, je rozum. Chápaný ako nepriateľom prírody, kde rozum je malý a príroda veľká. Príroda tvorila ľudstvo šťastné, kde rozum opačne, ničil všetko čo príroda vytvorila. Príroda dopĺňa rozum niekoľko krát ale rozum prírodu nikdy , ani vtedy keď produkuje veľké činy. Príroda v podstate chcela , aby človek žil takým spôsobom pre aký ho stvorila *Zibaldone* Príroda v podstate nie je dobrá ani zlá , básnik nedokázal odpustiť rozumu , lebo je zodpovedný za zlo. Mal tvrdenie, že zlo vidí všade a nemožno ho prekonať.

Rozum vyjadruje pocit márnosti a neschopnosti všetkých pôžitkov a naplnenia duše k nekonečnu, má pôvod skôr materiálny ako duchovný. Ľudská duša túži stále po pokoji, kde táto túžba nemá hraníc a končí sa pôžitkom, ktorý nie je nekonečný a končí sa iba životom.²⁶

²⁵ Dagmar Sabalová, Mladý básnik Giacomo Leopardi, str 61, 34

²⁶ Giacomo Leopardi *Zibaldone dei pensieri*, str13

Rozum je z barbarskosti, ale nikdy nie z prírody ale z nadbytku rozumu, pretože barbarské je iba to čo je v protiklade prírody. Človeku podarovala príroda primitívny rozum. Používanie rozumu sa stáva proti prírode skazeným človekom.²⁷

Cesta rozumu akým sa vybralo osemnásť storočie, predpokladal že človek sa bude oslobodzovať od omylov a povedal že nepôjde cestou nemeckého historizmu, ktorý toto všetko predpokladal.

Prevaha prírody nad rozumom.

Rozum dokazoval prírode, že nepatrí medzi tých najhlúpejších, ani tých ktorý žijú menej podľa rozumu a sú zvyknutý menej uvažovať. To čo nedokázal rozum proti prírode to dokázala samostatná príroda a zvyky.

Rozvaha ani rozum neoslobodzovali od nerozumnej úzkosti, ktorej príčinou bola príroda. Str60 . V rokoch 1828 - 1830 sa ukazuje kozmický pesimizmus v širokom spektre s filozofickým zameraním.

9.1.Vývoj Zápisníka

Leopardi počas obdobia na štúdiách v Taliansku si zapisoval básne v origináloch , ktoré sa mu dostali do rúk . Dal mu názov poetický *Zápisník*. Zapisoval si tu diela, ktoré ho najviac zaujali. Písaním *Zápisníka* prejavoval svoje literárne záľuby v ktorých použil presnú škálu hodnôt a prítomnosť klasických zdrojov.

Zápisník je svedectvom, ovplyvnenia básnikovho života a jeho literárnej tvorby a hlbokej asimilácií ktorá dovolila preliať podnety do originálneho písania prózy a poézie. Básnik písaním denníka odmieta súčasnosť a neschopné ilúzie, vyjadruje to v jednej stránke kde píše:

„Volajú po tom, že poézia musí byť súčasná, má teda používať jazyk, idey a opisovať zvyky a možno aj udalosti našich čias.....“²⁸ Jeho denník odhalili jeho spôsob myslenia, posudzovania prítomného života a správania sa voči sebe samému. V tomto je vidieť ako básnik trpí, nedôveruje v možnosti šťastia človeka terajšom a budúcom posmrtnom živote .Pri čítaní *Zápisníka* je vidieť prevyšovanie nad filologickou činnosťou a nad poéziou, je to niečo akoby pohrdal nad poéziou . Ale nebola to len nechuť k poézii ale našla sa tam aj predstavivosť, nadšenie vášne a lásky ku kráse.. V básnikových spisoch bolo presvedčenie

²⁷ Pavol Koprda, *Medziliterárny proces V.*, s 155

²⁸ Dagmar Sabalová, *Giacomo Leopardi a slovanský svet*, cit. s. 73

akou veľkou a bohatou na výrazy bola ľudová reč . Tu sú jeho slová „Ľudová reč je veľkým prameňom novosti pre spisovateľa, rovnakým spôsobom ako sú materinské jazyky, ktoré poskytujú veľké bohatstvo, ale spisovateľovi patrí, aby ho formoval a prispôboval potrebe, nielen ho prenášal v písanej podobe a používal ho, ako ho mal na svojom mieste“²⁹

9.2.Niečo o preklade zápisníka

Leopardi v čase jeho prekladu Zápisníka (7.decembra 1823) smeruje k neschopnosti dokonalému prekladu, pričom jeho požiadavky sú príliš vysoké.

Denník vyžadoval veľmi náročný typ prekladu , tak aby mal nielen zmysel ale aj rytmické a teoretické prvky. Leopardi ako filológ nebol prijateľný preklad pokiaľ nebol dokonale spravený preklad, ktorý vyžadoval presnosť ale aj novotu pri preklade , ktorá existovala iba v origináli. Ako prirovnanie k prekladu sa môže uviesť jeho slová zo Zápisníka kde ide o preklad Rozhovory mŕtvych; Herkules a Diagonos, kde Lukianos užíva slovo (antradon), kde je slovo cudzie , a prekladateľ si ho musí vyhľadať v slovníku a nájsť jemu prislúchajúce slovo. Leopardi sa snažil vo svojich prekladoch stvárniť romantické myšlienky a adekvátne poetické výrazy, aby básne boli preložené v jednoduchosti a zrozumiteľnosti a tak aby verše pôsobili ako pôvodné. Nie je vždy jednoduché zachytiť správnu myšlienku a dať tomu slovenské ošatenie.

Leopardiho slová boli výzvou ku prekladu:“ bez slovníkov nemožno napredovať v štúdiu a v čítaní.,”³⁰Toto bol Giacomov odkaz pre všetkých tých, ktorý zbožňujú taliančinu.

9.3.Leopardiho kritika

Leopardi po Dantem jeden z najinterpretovanejších talianskych básnikov. Hlavný predstaviteľ literárno - historického ponímania je Francesco de Sanctis, hľadá u Leopardiho ideály a postoje a istoty súčasnosti. To naznačuje, že dielo bolo hodnotené z hľadiska ustavičného racionalistického procesu zlepšovania.

²⁹ Dagmar Sabalová a kolektív autorov, Giacomo Leopardi a slovanský svet,cit s. 86

³⁰ Dagmar Sabalová a kolektív autorov, Giacomo Leopardi , cit, s 87

To znamená podmanenie prírody a poskytnutia istoty to znamená totálnu spoločnosť. Giacomo je talianska spoločnosť „neprebádaná“, že objavuje prírodné princípy. De Sanctis, (zakladateľ materialistického prístupu Leopardiho) hľadá v Leopardim básnika, ale našiel v ňom básnika s kritickým hodnotením, ako dôkaz toho je, že materiál sa vzpiera násilne. De Sanctis si váži Leopardiho skepticizmus a objavuje u neho „tajomstvo“³¹ STR 48 Mladý básnik Giacomo. Presvedča Leopardiho, že skepticizmus prináša zmysel pre skutočnosť. Benedetto Croce nadviazal na Leopardiho poéziu a označil ju za pesimistickú, kde pesimizmus považuje za citový postoj.

Druhé obdobie prístupu predstavuje Giuseppe Ungaretti, s ktorým sa stotožňuje v kľúčových slovách detstvo sen, samota, pamäť a ich oživuje.

Ungaretti zdôrazňuje, že Leopardi trpel závisťou ku klasikom „*je miera akou ovládli jazyk, ktorých pamäť nezačala progresívne vzdalovať od vecí a dávať mu autonómny život spolu s ťarchou dejín ustavične sa vyvíjajúcej sa literatúry*“³². Toto je parafráza k denníku *Zibaldone*.

U Leopardiho znamená minulosť a rozum stratu nádeje budúcnosti.

9.4. Videnie imaginácie a ingéniá v denníku Zibaldone

Imaginácia sú názory šťastia, ktoré sú odcudzené a ovplyvňujú lásku a city jedného pohlavia. Tento pojem je vlastne konečné zjednotenie línie myslenia a poézie, kde nasledovalo poetické ukončenie v zapojení „srdca“ tak ako aj vo filozofii tak aj v poetike. Takéto poetické zakončenie bolo v poézii *Osamelé vrabča*.

Leopardi v čase jeho dospievania k lyrickému výrazu ho viedli úvahy o imaginácií.

Obdobie medzi 1820 – 1823 je obdobie básnikovej krízy, ktoré odrážajú európsku kultúru medzi materializmom a racionalizmom, historizmom a idealizmom. Tieto pojmy zahŕňajú v sebe určité tematické línie a poetické línie z obdobia mladosti, ktoré môžeme nájsť aj pri čítaní *Zápisníka*. Kľúčovosť týchto dvoch slov spočíva v tom, že nepredstavujú len izolované sféry prelievaním metafor do poetických foriem ako u týchto troch žánrov *Morálne dielka, Epistolár, Spevy, Zápisník*.

Rok 1821 sa zhoduje so zápismi o ingéniu, kde zápisy predstavujú dialóg osvieteného intelektuizmu a romantickou prirodzenosťou, premenlivosťou. Toto je potvrdené prvým

³¹ Dagmar Sabalová, Mladý básnik Giacomo Leopardi, s. 89

³² Dagmar Sabalová, Mladý básnik Giacomo Leopardi s. 51

zápisom „ Kto chce vidieť, nakoľko je príroda rôznorodosti, nech si uvedomí, nakoľko je imaginácia rôznorodejšou než rozum, a ako to vidno na všetkom, čo odráža alebo čo je na nej založené, a naopak“³³

Táto súvislosť v 18 storočí vyzdvihuje rozmanitosť, rôznorodosť v ideále krásy.

V prvej fáze denníku Zibaldone o ingéniu sú kompozície pamäť invencia, skúsenosť, zvyky a osvojenie.

Leopardi v zápise svojho denníkového laboratória „ Zibaldone “predstavuje prelínanie dvoch náhľadov a koncepcií, druhým dôvodom je, že nepredstavuje svoje uzavreté dielo, ale skôr „dielňu“ pričom vznikajú inakšie uzavreté diela.³⁴

V druhej fáze o ingéniu je o vrodenných predpokladoch popretím myšlienok Platóna. Pojem dokonalosť človeka v imaginácií je to obdobie plné utrpenia a nešťastia. Človek za cenu utrpenia nadobúda to čo ho robí nešťastným po celý život teda zvyky a návyky , ktoré sú opačne s prirodzenosťou a je vylúčená možnosť byť šťastný.

. Leopardi v imaginácií a v ingéniu rozdeľuje vedu a umenie ako čínorodosť dvoch odlišných zdrojov , pričom sila ducha sa stala zánikom. Pri vlastnostiach ako sú rozmanitosť, výnimočnosť, invenčná schopnosť bola zrodená umelá imaginácia z osvietenieckého chápania.

V tejto imaginácií vidí Leopardi vznik nového objavením a „osvietením“.

Všetko čo je písané o ingéniu je ako keby premiestnené do imaginácie . Z poznámok o ingéniu, zmena problému z gnozeologického, čo predstavuje skúmanie objektu a subjektu v deji poznávacej činnosti.

Pojem ingénium z ideologického programu znamená prechod z osvietenieckej ideológie k individualistickej ideológii romantizmu, ktorá je fundovaná na originalite s oficiálnou ideológiou v jeho úvahe *Discorso di un italiano intorno alla poesia romantica*, kde bola odmietnutá romantická poetika.

³³ Dagmar Sabalová, Mladý básnik Giacomo Leopardi , 1997 . S. 89

³⁴ Dagmar Sabalová, Mladý básnik Giacomo Leopardi 1997. S 105

9.5. Ponímanie pojmov senzualizmus a empirizmus v teórii šťastia

Leopardiho hlavnou úlohou bolo spojiť materializmus a senzualizmus, k absolútnemu šťastiu. Pre Leopardiho bolo šťastie nekonečné, pretože sa nikdy nekončilo, lebo šťastie človeka vedie k ničote. Jeho hlavný zámer bolo vytvoriť šťastie. U básnika bolo šťastie nekonečné a u človeka sa ukazovalo ako vrodené, ktoré sa nikdy nekončilo a viedlo až k ničote.

Konečné a nekonečné to boli dva protiklady, ktorým je ľudské bytie, ktoré je považované za hľadanie dosiahnutia nemožného šťastia a je neoddeliteľné od bolesti a nudy. Táto myšlienka prispieva k vysvetleniu významu akým je ľudské nešťastie vo vnútri kozmického pesimizmu.

9.6. Platónove úvahy

Zmysel antického jazyka s premenou na moderný význam nasleduje v romantizovaní chápania samovraždy. Kde ukážka je v básni *Bruto Minore*, kde je rozobratá téma samovraždy s neuspokojujúcou formou života. V básni sú rozobraté názory osvieteného storočia kde v antike bol označená doba „ľudstvo bolo mladé“ a imaginácia bola prirodzenejšia a nevedomejšia v osvietenstve boli obmedzenia rozumu, ktorého človeka stiesnili a dali mu ilúziu všemocnosti, tým oddelil prírodu od zákonov.

V *Bruto Minore* sa hovorí o povahe človeka a zvieratách, že u zvierat ukončenie života nie je až také zlé s porovnaním s človekom, lebo bol ovplyvňovaný rozumom a nie prírodou. Príroda na rozdiel od zvierat nasleduje beh prírody, ktorá je súčasťou problému, je charakterizovaná ako majster nevedomia. Človek sa musel odtrhnúť od pravidiel a naučiť rešpektovať „druhú prírodu“ ako sú pravidlá a zvyky, normy rozumu, ktoré človeka zbavujú slobody. Nezmyselné je že sa musí podľa filozofov žiť proti prírode a v prírode nie je možné ani umrieť.³⁵

Leopardi sa sústreďoval na motív vraždy a antickej semantiky, kde antika bola považovaná za obdobie jednoty univerzálnosti jazyka a jednoty človeka a prírody. V osvietenstve bolo známe, že človek sa so svojimi vedeckými objavmi snažil o obnovenie bytia, ktoré mal v aristotelovskej kozmológii.

³⁵ Dagmar Sabalová, *Mladý básnik Giacomo Leopardi*, 1997

V humanizme platilo, že rozum treba využiť za každých okolností, pretože je jedinečný. Racionalizmus spôsobil prevrat hodnôt, kde nižšiu hodnotu dal prírode a tým spravil z neho nepriateľku, a človeka ktorý bol prírodným článkom z nej vyradil. A tak vznikol medzi človekom a prírodou rozdiel.³⁶

9.7. Vzor Krásky podľa Diderota

Tento proces sa prejavuje v jeho pozornosti ku jednotlivcovi, ktorý napovedá prístup k romantizmu.

Imagináciu rozdeľujeme na tvorivú a imitatívnu. Imitatívna spracúva a napodobňuje zmyslové údaje, ktoré dotvára tvorivá imaginácia. Jedna bez druhej nemôže fungovať, pretože imitatívna napodobňuje a spracúva zmyslové údaje a tvorivá ich následne otvára.

Rok 1821, je rokom z ktorého pochádza najviac zápisov o imaginácií, ktoré sú zhodné zo zápsmi o ingéniu, a nasleduje osvietený romantizmus.

Diderot považoval za základ krásy vnímanie vzťahov. Pokúšal sa o vysvetlenie v čom spočíva pôvod krásy. Toto vysvetlenie je výsledkom rozmanitosti vzťahov vnesených do prírody a do výtvorov umení. Poznáme niekoľko druhov rozmanitosti, ktoré sa vzájomne miera alebo zosilňujú, záujmy, predsudky vášne, zvyky.

Jeho chápanie krásy v rozmanitosti je príznačné osvietené storočie o jeho merateľnosti hodnôt pravidlami, prípadne druhou možnosťou je literatúra, ktorá sa po prvý krát vytiahla.

Leopardi vo svojich slovách nadväzuje na Diderotovo chápanie krásy v rozmanitosti.

10.CANTI

Básne uverejňované v *Canti*, sú písané v počiatočnom období piatich rokov (1818 – 1823). A posledných osem (1828 – 1836). Pričom každú báseň citoval v plnom rozsahu a dopĺňal o krátke kritiky. Boli publikované v roku 1824 v Bologni s názvom *Canzoni del Conte Giacomo Leopardi (Piesne grófa Giacoma Leopardiho)*, ktorá zahŕňala 10 spevov.

Canti sú básnikovým svedectvom, ktoré ovplyvnili jeho život a literárnu tvorbu, kde jeho hlboká asimilácia dopustila preliať podnety a motívy v nich do jedného celku originálneho písania poézie a prózy.

³⁶ Dagmar Sabalová Giacomo Leopardi a slovenský svet, 2000

V priebehu 100 rokov mali *Canti* päť vydaní, Leopardi to považoval za veľký úspech, ktorým sa môže málokto pochváliť pravdepodobne Petrarca, ktorý mal podobný úspech.³⁷

10.1. Pesimizmus v *Canti*

V skepticistickom vývoji sa menila a vyvíjala Leopardiho poézia a próza. Básne boli z básnického pohľadu zamerané na znázornenie vesmíru. Témy jednotlivých básni sa obmieňajú v porovnaní v prítomnosti a minulosti, z ktorej je Leopardi unudený. Nasledujúce spevy sú spracované rôznymi témami, sklamanie z pravdy a z lásky, ktoré sú príznačné pre druhú fázu pesimizmu.

Po návrate z Florencie je pre Leopardiho ďalšia dôležitá téma priateľstvo. Veľký význam odohráva téma prírody – podvodníčky, ktorá je súčasťou kozmického pesimizmu.

10.2. Téma samovraždy

Prevláda tu mienka medzi životom a smrťou, ktorá sa neprestajne mení. V spevoch *L'ultimo canto di Saffo, Brutto minore* je prostriedkom nešťastia smrť a samovraždu tu považuje ako za jediné riešenie, ktorá je považovaná za hlavnú tému s použitím rozumu a je ďaleká od prírody.

Básnik tu poukazuje ako niekto sa odhodlá ukončiť svoj život smrťou, to značí, že zamietá nešťastný život, pretože jeho život a jeho smrť je neprirodzená a nebola zapríčinená prírodou. Tým, že Leopardi žil proti prírode, tak príroda už nebola žiadnou inšpiráciou, a človek sa tým stáva nešťastným, prestáva sa mať rád sám seba a úmysel samovraždy mu dáva nekonečnú radosť.

³⁷ Giacomo Leopardi, *Canti*, 2000

10.3. Téma ľudského nešťastia

Leopardi vo svojom pesimizme uvádza „rozum“ ako iniciátora ľudského nešťastia. S takouto myšlienkou sa stretávame v speve *Bruto minore*, kde je vysvetlené prečo je nadmerne použitý rozum. Aj spevoch *Inno ai patriarchi* a *Alla primavera*. je funkčná myšlienka použitia rozumu a je proti láskavej prírode.

V speve *Alla primavera* básnik rozpráva o oživení prírody po zime, ktorá aspoň vnášala nové nádeje.

„ Vtedy, keď slnko napravuje,
Škody, spôsobenej oblohe, a zafír lieči
Ochabnuté vánky, zaplašuje a rozháňajú,
Temné tiene oblakov, klesajúcich do údolia,
Vtáci zverujú vetru
Svoje bezbranné srdce, ako svetlo
V lesoch, pokrytých poludňajším snehom,
Znovu zahorí láskou,
Vracajúc zveri nádej;.....³⁸

V tomto verši sa prikláňa k prírode a kladie jej otázku „Žiješ ty žiješ ó svätá príroda?“ po tejto otázke pripisuje chybu prírode a skazenému obyvateľstvu čo oddeľuje človeka od prírody. Leopardi hovorieval, že oživuje všetko a tak to fungovalo aj s tou neosobnosťou smrťou.

10.4. Téma lásky

Táto téma je späto spojená s pomyslením na ideálnu ženu, ktorá vlastne neexistuje. Úzko spätý spev s témou lásky je *Il primo amore*, ktorý vo svojich veršoch spomína najmä lásku a sladký cit a smutné srdce, ktoré stráca svoju radosť. Básnik pomenoval svoj ľúbostný cit ako „súboj“ ktorý ho trápi.

³⁸ Giacomo Leopardi, Canti, 2000

10.5. Téma prírody - nepriateľ

S touto témou sa stretávame v rozličných básňach, v ktorých príroda veľmi sklamala. Jedna z týchto básni je *La quiete dopo la tempesta*, vydaná v roku 1829 a je rozdelená do dvoch častí. Kde v prvej časti opisuje Leopardi ticho krajiny a ochotu ľudí po búrke aj napriek blížiacej sa smrti. V druhej časti popisuje prechod medzi dvoma chvíľkami bolesti. V oboch častiach sa nachádzajú problémy a to : príroda nepriateľ, radosť a okamžitá úľava na bolesti. Táto téma sa skladá z otázok ktoré sa básnik vkladal do prírody. Má dva momenty kedy má záujem ľudstvu šíriť bolesť a druhy , že iba smrť ich môže oslobodiť od bolesti.

Básnik tu vidí búrku ako prirodzený faktor prírody, ktorá bola videná najskôr ako faktor nešťastia.

10.6. Téma minulosť

Tému minulosti môžeme badať v zbierkach , ktoré su napísané od roku 1818 až po 1821 v prvých dvoch spevoch. Sú to spevy *All Italia* , v ktorom sa obracia na najvznešenejšie Taliansko a druhým spevom je *Sopra al monumento Dante* .

Básnik tu opisuje ako revolučná vlna Talianska si ctíla poslanie básnikov a osobnosti, ale tento pocit pre osobnosti v prítomnosti už neexistuje. Lebo nie sú ľudia, ktorý sa môžu stať nesmrteľnými ako bol Dante. A toto bola jedna z jeho inšpirácií na napísanie tohto spevu.³⁹

11. PICOLI IDILI

V rokoch 1825 – 1826 nasleduje Leopardiho dôležité obdobie v ktorom publikuje zbierku básni *L'Infinito*, *Alla Luna* , *La vita solitaria*, *Il Sogno*, *La sera del dì di festa*, *Frammento*, ktoré pomenoval Idilli.

Idilli sú chápané ako krátke skladby , v ktorých básnik opisuje komponenty krajiny, vyjadrujúce citové prejavy a dobrodružstva histórií.

³⁹ C. Salinari e C. Ricci, Storia della letteratura italiana, 1996

11.1. Alla luna

Básnik tu pozoruje mesiac, je pre neho symbolom sily, pochádza z prírody a hovorí o ňom ako by bol nežný a milý tvor. Z pohľadu básnika sa nič nemení cíti rovnako bolesť a smútok na Mesiaci. Dominuje tu téma „spomienka“, ktorá je typická pre Leopardiho, spomína na minulosť aj tých negatívnych a bolestných spomienkach. Pre Giacoma Leopardiho je pamäť vždy zdrojom potešenia, pretože pomocou neho si môžeme oživiť minulé ilúzie.

„Moja ľúbezna luna, spomínam si,
Že pred rokom, na tomto návrší,
Hľadel som na teba plný úzkosti.
Ty, vtedy zavesená tu nad lesom,
Ožarovala si kraj rovnako ako dnes.
Chvejúci sa a v hmlách, pod závojom slz,
Ktoré sa mi zachytili na riasach, mojím očiam
Javila sa vtedy tvoja tvár, a mukou
Bol pre mňa život: od tej chvíle nič
Sa nezmenilo, moja luna...⁴⁰

V tomto speve má intímny pohľad na nedostatok skepsy, že Boh nie je pohrdavý ale hľadá pravdu a má symbolický a hrdinský kontakt s prírodou. V tomto 14 speve sa obracia na Danteho porekadlo poézie (*Nessun maggior dolor*), kde mesiac sa pre básnikov stáva tak obľúbený a je symbolom doprovodu.

11.2.L' Infinito

Je to krátka báseň patrí do radu idyly ktorá je zložená z 15 veršov, popisuje enviromentálne situácie a vnútorne stavy mysle autora. Hlavným dôvodom písania tejto poézie je túžba a nostalgia po stratenej mladosti pocit „nekonečna“ vyvolanie bolesti ba dokonca rezignoval na všetky tieto veci. V básni sú zámerne použité neisté pojmy, blúdenie

⁴⁰ Giacomo Leopardi, Canti 2000, s 99

tma hmla naznačujú niečo čo je v súvislosti s poéziou. Snažil sa predstavovať si miesta bez obmedzení do nekonečna a do večného času a priestoru.

„ Vždy mi bol drahý tento osamelý vrch
A pláne, ktoré za najžiarivejším horizontom
Skrývajú pohľadu svojej rozlohy.
Zajatý premietaním, nachádzam tu
Nekonečné priestory, vždy vyššie,
V nadľudskom tichu a v hlbokom
Pokoji, kde pre nič za nič
Sa rozochvieva srdce.
A cítiac vietor,
Povievajúce listy tichom
Nekonečna prirovnávam ich
K tomuto hlasu, a myslím na večnosť
Zabudnutých epoch, i na prítomný čas,
Žijúci ešte zo svojich povestí. Takto,
V nespočetných končinách, moje temné myšlienky,
Ja sám, topíme sladko v šírom mori. ⁴¹

Sú to verše k volaniu romantizmu, lebo rozjímanie prírody je vlastne opakujúci sa prvok v nemeckej literatúre. Myšlienky básnika sú stimulované k názoru , že fantázia čo leží mimo nich zabezpečuje hranicu ľudského poznania. Básnik miluje recantský kopec a pozerá sa na oblohu, zamýšľa sa nad okolitou krajinou a prvkami prírody, hluk vetra mu pripomína nekonečnosť ktorá obklopuje autora, je to ako príliv a odliv kde ťahá svoje telo a svoju dušu. Plot mu bránil vo výhľade na krajinu, skadiaľ môže všetko obdivovať a predstavovať si nekonečný priestor siahajúc až po druhú stranu.

Básnikova predstava je v neobmedzenom priestore, zamýšľaná nad pozorovaním , kde cíti závraty a nebadá okolie okolo seba a ani nič podľa čoho by sa mohol orientovať.

11.3. La ginestra

Je to opera, ktorá bola zároveň posledným básnikovým povzdychom vo svojej mladosti, môžeme povedať je to prakticky jeho „duchovný testament“ deziluzívny postoj tváre

⁴¹ Giacomo Leopardi , Canti , s 93

k hlbínám kozmickej ničoty. Podľa kritikov patrí medzi najzložitejšie poézie Leopardiho, básnik chcel sprostredkovať posolstvo a solidaritu cez jeho pesimizmus a pozrieť sa do budúcnosti. La ginestra „ kvet púšte „ je to symbol nepriateľa prírody , kde básnik vyzýva, aby sme si uvedomili nešťastie mužov, aby bol vytvorený vzťah solidarity medzi všetkým ľudstvom, ktorý sa musia zjednotiť voči všetkým nepriateľom.

Leopardi tu vyjadruje popis puste krajiny a tak bolestivo premýšľa nad silou prírody a analyzuje deštrukcie ľudského stavu s veľkou a silnou morálkou správania, je rozčarovaný a spravodlivý na protivenstvá prírody, na prirodzený ľudský rozum ale aj na prírodu ako základný nepriateľ všetkých mužov.

„Na vyprahnutej šiji
Hrozivé hory,
Na smrtonosnom Vezuve,
Ju neoživuje strom ani kvet
Ty prestieraš svoje osamelé trsy,
Vonná kručinka,
Spokojujúci sa pustinou.
Kedysi som ťa videl
Krášlit' svojimi výhonkami končiny,
Obklopujúce mestá
Iných dobách panujúce svetu.“⁴²

V prvej časti popisuje optimistický pohľad na Vezuv, pokrok a vieru vedie Leoparda v druhej časti, v ďalšej časti práce kritizuje filozoficky výber posledných desaťročí. V štvrtej slohe popisuje vesmíru jeho veľkorysosť a upozorňuje na drobnosti a okraje vo vesmíre.

V piatej časti je básnik doznieva k záveru, že príroda sa nedomnieva, a muži sa líšia od iných foriem života, čo doposiaľ je v šiestom verši jasná predstava o povahe, že sa nestará o kráľovstvo mužov a klesá ich ilúzia večnosti. V poslednom verši „kvet púšte“ ponecháva svojmu osudu a čaká na svahoch sopky ale bez plodnosti a hrdosti.

Techniku irónie Leopardi používal v niektorých častiach , tým zosmiešňoval niektorých mužov, ktorý pôsobia k prírode pozitívne.

⁴² Giacomo Leopardi , Canti , 2000, s. 186

Realita tu vyjadruje úzkosť a v skutočnosti všetko čo má hodnotu, k zníženiu muža patrí zlo a to je zlá poprieť túto realitu a hľadať útechu u špiritualistov. Verše narážajú na slepú prírodu a neúprosné prírodné sily, ktoré náhodne zničia živobytie, necitlivosť prírody, ľudská slabosť kde je vízia nekonečných vesmírnych priestorov, ušľachtilosť človeka kde najviac potvrdzuje svoje morálne dôstojnosti, ktoré Leopardi opustil a definitívne vyjadril ideál hrdinského boja proti osudu.

12.GRANDI IDILLI

Tento názov zahŕňa veľmi známe zbierky, medzi ktoré patria *A Silvia*, *Il sabato del villaggio*, *Canto notturno di un pastore errante dell'Asia*, *La quiete dopo la tempesta*, *Il passero solitario*. Prevažujú tu tematické spomienky a ilúzie z mladosti ako u nádej, láska, túžba byť šťastný v bolestivých chvíľach. Prevláda tu melancholický a uspokojivý tón. Tento krásny spev z *Grande Idilli* bol uverejnený v Pize v roku 1828.

12.1.Silvia

Je to báseň, medzi jemnou ženou (Silviou), ktorá je symbolom mladosti a má nesmiernu radosť zo života a Leopardim. Podľa Leopardiho je to „nevlastná matka“ lebo klame svoje deti. Ponechala im ilúzie, ktoré vedú k sklamaniu budúcnosti. Hlavnou témou v *Grande Idilli* je ľudské nešťastie a ľahostajnosť, ktorá obviňuje prírodu a spomienky na mladosť v ktorej boli veľké sny a ideály. S prúdom mladosti a nádejou básnik cíti úzkosť, ktorá je prevzatá z bolesti. Vinníkom tejto bolesti je príroda, ktorá sľubovala radosť v dospelosti, nedodržala svoje sľuby a hádzala ľudí do zúfalstva.

Leopardi tu stvárňuje ľudský osud a vyčíta prírode, že sa nestará o blaho ľudí. Príroda je hlavná téma v *Grande Idilli*, ktorá prevláda aj v básni *A Silvia*. Sú to veselé verše, ktoré sú však zakončené náznakmi blížiacej sa smrti. Je to smutný príbeh o Terese a Leopardim, ktorý sa zamýšľa nad smutnými podobnosťami ľudského života.

Jej začiatok predstavuje, že Silvia je stále na žive, je to nepolapiteľné skromné dievča s očami plnými radosti.

„Silvia, spomínaš si ešte
Na časy svojho života nás smrteľných,
Keď krása žiarila

V твоjich očiach odvracajúcich sa úsmeve,
A keď veselá a zamyslená, si prechádzala
Prach svojej mladosti?

Prvá sloha pripomína Silviinu mladosť, ktorá žiari v jej hanblivých očiach. Hovorí o jej „nesmrteľnom živote“ a vyvoláva v nás myšlienku jej smrti.

„Vtedy znel tichom
Izieb o okolitými ulicami
Tvoj nekonečný spev,
Keď, sediac nad ženskou prácou,
Si sa sústredila, šťastná
Vo svojom vnútri sen pôvabnej budúcnosti.
To bolo v máji plnom vôní: a takto
Rada trávila si svoje dni. ..⁴³

V druhej slohe Leopardi opisuje ako Silvia prežívala deň spievaním a snívaním. Básnik ju sledoval zo svojho balkóna.

13.OSVIETENECTVO

Leopardiho filozofia v osemnástom storočí, prešpekuloval plán Lockeovej predstavy, tak že ho to doviedlo až k zúfalstvu, na základe toho ostal „väzňom senzualizmu“

Dôkazom toho boli Zibaldone dei pensieri , ktoré boli napísané v roku 1821, ktoré sú založené na protiklade prírody a rozumu. A tento protiklad fungoval ako prostriedok intelektuálneho uspokojovania.

⁴³ Giacomo Leopardi, Canti , 2000, s.113

V osvietenstve bola snaha o odstránenie protirečenia, že rozum je „vinný“ že rozum nie je individuálna ľudská pokladnica , ale je to vlastne objav „filozofie neprekonávania“ – opak osvietenstva .

Dospel k výsledku, že odvtedy čo obhajuje prírodu , dorastá do svojich základných objavov , a to k objavu medzi životom a existenciou to znamená že to nie je boj o existenciu ale cítené.

Osvietenci cítili potrebu vytvoriť modernú literatúru , ktorá sa opierala o súčasné záujmy krajiny. Bola to literatúra , ktorá mala zaujať svojou tematikou čitateľskú obec, pochopiteľná so svojimi výrazmi.⁴⁴

V osvietenstve vnútorný život zabezpečuje príroda , ktorá sa stará o existujúcich a nie o žijúcich. „Príroda nie je život, ale existencia „⁴⁵toto je potvrdzujúci záznam z 31. Októbra a z 29.nov.1823.

Leopardi tu dochádza k tvrdeniu, že „príroda nie je dobrá ani zlá“, nedokáže odpustiť rozumu , pretože je spoluzodpovedný za zlo. Bytie je vlastne zánik možnosti logicky uvažovať, a je negáciou seba samého a jeho reálnou formou je nešťastie.

Osvietenstvo reagovalo na výhradu kultúrneho systému, ktoré nezvažuje škody , len aby nezbehla z cesty vývoju. Je v ňom zakorenená mýtická úzkosť , to znamená že nemôže tam byť nič iné ako vonkajšia predstava úzkosti.

Medzi osvietencom patrila napríklad D'Alembert, ktorý ukazuje ako omyl v presadení autority metodologickej presnosti vo výskume tým, že potrebuje pre svoj život referenta, keďže referentom je každý znak „v texte“ považuje túto mylnosť vlastne za tóriu omylnosti.

D'Alembert napadol hľadiska senzualizmu ako v ohraničení tým že sa bojí omylov. Jedno z najznámejších napadnutí je Helvétiovho napadnutie diela O duchu, kde slová jazyka prejavujú úzkosť. Jazykový systém tu navádza na seba tvorenie ľudskej bytosti a návratu ľudskej osobnosti k svojmu duchu ako hovorí D'Alembert „ Chcem teda ako Descartes a Locke dokázať, že zneužívanie slov a neznalosť ich pravého významu je v metafyzike a morálke, ak tak môžem povedať labyrintom kde už často poblúdili najväčší géniovia“⁴⁶

Stredoveké osvietenstvo podrobne zmapoval v talianskych štátoch čo viedlo k obrazu rozdielnosti ako pracovný predpoklad . Napokon verný ministri a každý taliansky štát ich mal ako hlavné postavy osemnásteho storočia.

⁴⁴ Pavola Koprda , Medziliterárny proces V., str 154, 157

⁴⁵ Sansone Mario, 1996 .s. 148

⁴⁶ Pavol Koprda, Medziliterárny proces V. , 2009, s 157

Giacomo chcel týmto povedať , že osemnásťte storočie sa vybralo cestou rozumu, kde sa človek oslobodil od omylov a dovŕšil odhaľovanie. Toto poňatie života „il mare di vivere“ zlý životný pocit „alebo „životné zlo“ zahrnul Eugenio Montale. A úplným básnikovým poňatím je zo Zibaldone „ Všetko je zlo. Inak všetko, čo je , je zlo.“⁴⁷ To sú poňatia, kde básnik vychádza z toho, že život je podobný na smrť a vývin je prispôsobovanie ľudí sa skromnosti.

⁴⁷ Giacomo Leopardi , Z mojich myšlienok, s 1004

ZÁVER

S nahou tejto práce bolo upozorniť na skeptické myšlienky básnika a spoločné prvky, ktoré boli vnímané rôzne a porovnať ich v jednotlivých jeho dielach.

V jednotlivých častiach práce, sme si objasňovali život Giacoma Leopardiho, kde sme videli akým smerom putovala jeho životná cesta. Jedna z ďalších častí bolo nahliadnutie do jeho slávnych Morálnych dielok, kde sme pri ich čítaní pozorovali rôzne námety v jednotlivých operetách, a sledovali jeho pesimizmus. Ďalej sme si rozobrali denník Zibaldone, kde sme poukazovali na jednotlivé teórie a na rôzne vyjadrenie pesimizmov,

ktoré vystihujú jeho myšlienky. V Canti, ktoré sumarizujú tiež vzájomné prepojenie jeho pesimistických myšlienok sme ukazovali v jednotlivých témach spoločné prvky. V jeho témach sme si mohli všimnúť rôznorodé myšlienky a jeho úvahy a pocity, ktoré sa počas jeho dlhého obdobia písania menili. V témach nachádzame spoločné prvky v autorových knihách ako sú láska, rozum, príroda, nešťastie, sklamanie a bolesti a fantázie o smrti. Leopardi v knihách prejavoval svoj obdiv k prírode, a nachádzal v nej veľkú oporu a sklamaniami, ktoré boli pre neho len veľkým trápením a bolesťami.

Giacomo svojim celoživotným písaním, chcel nájsť zmysel života, chcel aby sa zjemia bolesť a vrátila láskavosť a dobrotivosť.

BIBLIOGRAFIA

SABALOVÁ Dagmar a kolektív autorov, 2001, *Giacomo Leopardi a slovanský svet*, Bratislava veda, 2001.

SABALOVÁ Dagmar, 1997, *Mladý básnik Giacomo Leopardi*, Bratislava Veda, 1997.

LEOPARDI Giacomo, 1979, *Sázka Prométheova*, Praha Odeon, 1979.

SABALOVÁ - PRINCIC Dagmar, *Taliansky klasici v slovenských prekladoch*, Bratislava Veda, 2004.

LEOPARDI Giacomo, *Z mojich myšlienok*, Bratislava Polygrafia SAV, 1997.

LEOPARDI Giacomo 1969, *Canti*, Sansoni Editore, 1969.

LEOPARDI Giacomo, 1969, *Operette morali*, Sansoni Editore, 1969.

SANSONE Mario, 1966, *Storia della letteratura italiana*, Casa editrice Giuseppe Principat, Miláno 1966.

SALINARI, C a kolektív, 1991, *Storia della letteratura italiana noc antologia degli scrittori*, 1991.

SANCTIS Francesco de, 1959, *Dejiny italské literatury*, Praha: Státní nakladatelství krásne literatury , hudby a umení, 1959.

KOPRDA Pavol, 2009, *Medziliterárny proces V.*, Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, 2009.

